

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci **žalobkyně: Z. P** zastoupené JUDr. Richardem Třeštíkem, advokátem se sídlem Ústí nad Labem, Masarykova 43, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra, Praha 7, Nad Štolou 3,** vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp.zn. 30 Az 51/2003, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2002 č. j. OAM-1796/VL-07-P08-2002, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 4. 2004 č. j. 30 Az 51/2003 – 25

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 30. 4. 2004 č. j. 30 Az 51/2003 - 25 zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále i „stěžovatelka“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 10. 2002 č. j. OAM-1796/VL-07-P08-2002, kterým nebyl žalobkyni udělen azyl dle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a zároveň bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku krajský soud mimo jiné uvedl, že žalobkyně ani netvrdila, že by v zemi původu byla pronásledována ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, naopak výslovně uvedla, že ona sama žádné problémy v tomto směru neměla. Své důvody odchodu z vlasti odvozovala výlučně od problémů, které měla v Kazachstánu její dcera, za této situace však udělení azylu dle § 12 zákon o azylu nepřichází vůbec v úvahu. Pokud se žalovaný, který jinak tento fakt správně zdůraznil, v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabýval

podrobně i hodnocením situace ohledně ochrany lidských práv v Kazašské republice, činil tak dle krajského soudu již nadbytečně, ale nebyla tím dotčena procesní práva žalobkyně, ani zákonnost napadeného rozhodnutí. Azylové řízení má v zásadě sloužit k poskytnutí ochrany cizinci, které v zemi jeho původu hrozí pronásledování z důvodu jeho rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro jeho politické přesvědčení nebo za uplatňování politických práv a svobod. V takové situaci se však žalobkyně v zemi původu rozhodně nenacházela. Krajský soud také nemohl přehlédnout, že žalobkyně požádala o azyl až po určité době pobytu na území České republiky, když jí skončila platnost víza, takové jednání svědčí spíče o účelovosti tohoto kroku vedeného snahou legalizovat pobyt. K udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu krajský soud uvedl, že na jeho udělení není právní nárok, a je proto na posouzení žalovaného, zda konkrétní situaci posoudí jako zvláštního zřetele hodnou. Rozhodnutí správního orgánu, v němž bylo použito správního uvážení, může soud přezkoumat jen po formální stránce a po věcné stránce pouze v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Krajský soud se domníval, že tak tomu v přezkoumávané věci nebylo, a navíc zdůraznil, že žalobkyně se udělení humanitárního azylu výslovně nedomáhala a nepředložila v tomto směru žádné důkazy.

Proti citovanému rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podala žalobkyně včas kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatelka nesouhlasí s napadeným rozsudkem, neboť se domnívá, že jeho výrok I je v rozporu se zákonem. Dle stěžovatelky je patrné z provedeného dokazování, že opustila Kazachstán se svojí dcerou a vnoučaty poté, co její dceři zabili manžela. Kasační stížnost také obsahuje pasáž, ve které dcera stěžovatelky popisuje, co předcházelo jejich odchodu z Kazachstánu. Stěžovatelka uvádí, že v posledních letech pobytu ve vlasti se stále více setkávala s diskriminací, hrozbami a útoky z důvodu své národnosti a vyznání. Podle stěžovatelky je všeobecně známou skutečností, že z bývalých svazových středoasijských republiky Sovětského svazu dochází k hromadnému odchodu občanů zejména ruské, ukrajinské, polské, židovské, řecké a německé národnosti, kteří nadále nemohou snést vzniklé podmínky. Tuto skutečnost nelze vysvětlit pouze hospodářskými důvody, neboť tento jev se týká takřka výlučně občanů evropských národností a křesťanského vyznání. Na tom nic nemění to, že Ministerstvo zahraničních věcí Spojených států hodnotí situaci v Kazachstánu, pokud jde o lidská práva, příznivě. Spojené státy mají v současné době s ohledem na mezinárodní situaci eminentní zájem na dobrých vztazích s Kazachstánem a jsou ochotny přehlížet hrubá porušování práv občanů Kazachstánu, kteří mají ruskou národnost či jsou křesťané. Do určité míry jim také snaha Kazachů vytěsnit Rusy z území Kazachstánu vyhovuje, neboť tím klesá vliv Ruské federace na dění v tomto státu a naopak roste vliv Spojených států. Proto je nutno hodnotit zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států jako neobjektivní. Stěžovatelka dále uvádí, že v Kazachstánu probíhá opětovná islamizace společnosti a s tím je spojena rostoucí náboženská nesnášenlivost muslimů, tato nesnášenlivost byl jednou z příčin jejího odchodu. Stěžovatelka se domnívá, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku, mající zásadní význam pro posouzení oprávněnosti žaloby, a z tohoto důvodu je rozsudek nezákonný. Stěžovatelka trvá na tom, že ze skutečností, které v rámci řízení uvedla, je zřejmé, že v případě jejího návratu do Kazachstánu, je důvodná obava, že bude vystavena pronásledování z důvodu rasy, náboženství a národnosti. K otázce humanitárního azylu stěžovatelka uvádí, že při rozhodování o jeho udělení by se měl žalovaný řídit určitými pravidly, která by měla být zřejmá z odůvodnění jeho rozhodnutí, pokud tomu tak není, je rozhodnutí nepřezkoumatelné. Krajský soud dle stěžovatelky pochybil v tom, že neshledal v jejím případě důvody pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek

zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy, a odkázal na správní spis. K námitkám stěžovatelky stran použití zpráv Ministerstva zahraničních věcí Spojených států žalovaný uvádí, že tyto zprávy jsou pro účely azylového řízení obecně hodnoceny jako objektivní a jsou pouze jedním (nikoli jediným) z podkladů, na základě kterých je žádost o azyl posuzována. Rozhodující je především výpověď samotné stěžovatelky, z ní však v rámci správního řízení žádné azylově relevantní důvody nevyplynuly – v rámci správního řízení stěžovatelka vůbec nezmiňovala, že by ona sama byla vystavena jednání podřaditelnému pod důvody udělení azylu, z vlasti odešla, neboť následovala rodinu své dcery. Žalovaný navrhl kasační stížnost zamítnout a nepřiznat jí odkladný účinek.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu dne 25. 3. 2002. Jako důvod žádosti o azyl uvedla, že v Kazachstánu zabili její dceří manžela, poté dceři vyhrožovaly soukromé osoby (mafie), dcera s dětmi se k ní přestěhovala, ale i tam jí vyhrožovali. Proto stěžovatelka prodala byt a spolu s dcerou a jejími dětmi odjela do České republiky. Stěžovatelka uvedla, že vlast opustila dne 9. 9. 2001, v případě návratu má strach o dceru a vnoučata. V České republice by stěžovatelka chtěla společně s dcerou zabezpečit budoucnost jejím dětem. V pohovoru k žádosti o udělení azylu ze dne 6. 5. 2002 stěžovatelka podrobněji popsala problémy své dcery ve vlasti a okolnosti cesty z Kazachstánu do České republiky. Stěžovatelka dále přisvědčila, že ona sama problémy ve vlasti neměla, odjela kvůli dceři a vnukům, nikoho jiného nemá a nechtěla zůstat sama.

Součástí správního spisu jsou také části Zpráv o dodržování lidských práv za roky 2000 a 2001 v Kazachstánu Ministerstva zahraničích věcí Spojených států a informace o Kazachstánu Ministerstva zahraničních věcí České republiky .

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelka v podané kasační stížnosti uplatňuje důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ohledně splnění podmínek pro udělení azylu krajským soudem, uvedený důvod však Nejvyšší správní soud neshledal oprávněným. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je vybrána nesprávná právní norma, popř. je sice vybrána správná právní norma, ale je nesprávně vyložena nebo aplikována.

Právní otázkou, kterou se soud v předcházejícím řízení zabýval, je otázka, zda důvody uváděné stěžovatelkou, a to opuštění vlasti pro problémy, které měla její dcera se soukromými osobami, snaha žít společně s dcerou a vnuky na území České republiky a zabezpečit zde svým vnukům lepší budoucnost, mohou být důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. Dle citovaného ustanovení se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku, krajský

soud se všemi těmito skutečnostmi řádně zabýval a dospěl ke správnému závěru, že stěžovatelkou uváděné důvody nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, a že žalovaný nepochybil, když stěžovatelce azyl neudělil. Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje s právním posouzením věci krajským soudem i žalovaným, neboť ani podle jeho názoru stěžovatelka neuvedla nic, čím by prokázala, že byla ve vlasti pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo že by mohly mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

Kasační stížnost podala stěžovatelka také z důvodu uvedeného ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Stěžovatelka poukazuje na nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného, způsobenou nedostatečným odůvodněním rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Pochybit měl podle jejího názoru i krajský soud, pokud důvody pro udělení humanitárního azylu neshledal. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu, jehož smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Okolnosti svědčící pro poskytnutí humanitárního azylu pak správní orgán posuzuje na základě volné úvahy, přičemž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Nejvyšší správní soud v souladu se svou ustálenou judikaturou konstatuje, že samotné správní rozhodnutí týkající se humanitárního azylu podléhá přezkumu soudu pouze v tomu směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. V daném případě se stěžovatelka v řízení o udělení azylu u žalovaného poskytnutí azylu dle § 14 zákona o azylu nedomáhala a žalovaný tuto možnost vážil proto jen z obecného hlediska, když vycházel z tvrzení o důvodech azylu a z posouzení osobní situace stěžovatelky a poměrů v její vlasti. Výsledek posouzení pak žalovaný sice stručně, ale dostačujícím způsobem vyjádřil v odůvodnění svého rozhodnutí. Nejvyšší správní soud tak vadu řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. v projednávané věci neshledal.

Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti vázán ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Takovými novými skutečnostmi jsou námitky stěžovatelky, že ve vlasti se stále více setkávala s diskriminací, hrozbami a útoky z důvodu své národnosti a vyznání, a že je nutno hodnotit zprávu Ministerstva zahraničních věcí Spojených států jako neobjektivní. Jelikož citované námitky nebyly stěžovatelkou uplatněny v rámci správního řízení o udělení azylu ani v přezkumném řízení soudním v prvním stupni, ale teprve

v kasační stížnosti podané po vydání napadeného rozsudku, nemůže se jimi Nejvyšší správní soud zabývat.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou dle § 110 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatelka podala také návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se návrhem nezabýval, neboť věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Jelikož stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. června 2005

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu